

Domeniile de competență continuă să fie un obstacol în realizarea de către autoritățile publice locale a sarcinilor lor, studiu

Un [STUDIU](#) care analizează statutul raioanelor, ca unități administrativ-teritoriale, susține că domeniile de competență continuă să fie un obstacol în realizarea de către autoritățile publice locale a sarcinilor lor și reprezintă un motiv acut de tensiuni și contradicții dintre diferite niveluri de administrație publică în ceea ce privește exercitarea atribuțiilor legale, a modului și a surselor lor de finanțare.

Studiul este scris de către expertul IDIS Viitorul, Viorel Pîrvan, expert juridic, și a fost prezentat astăzi, 20 iulie, în cadrul Coaliției pentru Descentralizare, susținute de CALM (Congresul Autorităților Locale din Moldova), IDIS (Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale) și Asociația Promo-LEX.

Menționăm că și acest studiu, ca și studiul prezentat luni, 18 iulie, pe subiectul dezvoltării sistemului de taxe locale în Republica Moldova, apare în cadrul proiectului finanțat de NED (National Endowment for Democracy), intitulat „Evaluarea Statutului Democrației Locale în Moldova”.

Studiul privind evaluarea competențelor locale de nivelul I și II susține că nivelul de îndeplinire a tuturor angajamentelor asumate de Republica Moldova în raport cu standardele de autonomie locală și descentralizare stagnează, iar tentativele de a definitiva reformarea sistemului de administrare publică la nivel local a suferit eșec. Deși s-au înregistrat și anumite progrese, procesul a fost blocat de interesele politice ale unor guverne de a controla pe verticală puterile locale, transformându-le în simple anexe ale intereselor sale centralizatoare și clientelare.

Din păcate, susține autorul studiului, legile adoptate pe domeniul descentralizării și auto-administrării publice locale nu se aplică corespunzător, iar anumite ambiguități sunt exploatare contra autonomiei locale. Actele normative, strategiile și programele naționale rămân, deseori, simple piese decorative și neimplementate, acumulându-se restanțe serioase în domeniul delimitării de competențe, consolidării bazei financiare pentru asigurarea serviciilor locale descentralizate și respectării autonomiei locale.

Multe dintre competențele atribuite prin lege autorităților publice raionale și locale sunt pur formale, nefiind delimitate strict, ori dublându-se ceea ce conduce la voluntarism și conflicte de autoritate. Autorul propune

autorităților Republicii Moldova să adopte un plan de acțiuni cu privire la delimitarea strictă a competențelor desconcentrate, delegate sau descentralizate, cu indicarea aproximativă a etapelor și termenelor de realizare. Reformarea domeniilor și competențelor, care se va realiza în baza principiului subsidiarității, ar trebui să permită APL de nivelul I să dețină majoritatea domeniilor de importanță locală și regională, care se referă direct la cetățenii acelor comunități locale. Pentru a avea succes, este extrem de important și prioritar de a continua procesul de descentralizare administrativă, de a recupera toate restanțele în domeniul dat și de a implementa efectiv toate documentele de politici din domeniul descentralizării organizaționale, financiare, patrimoniale, sectoriale.

„Reforma teritorial-administrativă trebuie să fie o prioritate de vârf a Guvernului”, susține autorul studiului pentru că doar în acest mod putem accelera optimizarea sistemului de autogovernare locală și dislocare a piedicilor existente pe calea procesului de aderare a RM la UE. Stabilitatea internă, pluralismul politic și buna guvernare sunt garanții pentru modelul de guvernare european, însă fără descentralizare și subsidiaritate, Republica Moldova va frâna artificial dezvoltarea locală și aducerea de bunăstare mai aproape de cetățenii săi”, se afirmă în studiu.

Liderii Coaliției pentru Descentralizare consideră anul 2022 ca fiind crucial pentru a încuraja Guvernul să acționeze spre accelerarea descentralizării și întăririi puterilor locale. Accelerarea descentralizării și autonomia locală efectivă este o prioritate cel puțin la fel de importantă în procesul de aderare la UE ca și reforma justiției, combaterea corupției și reformele economice. Prezentând al 2 studiu în această săptămână pe subiectul competențelor celor 2 niveluri de administrare publică locală, Coaliția pentru Descentralizare își anunță partenerii de dialog la nivel central că este pregătită să reia lucrul în cadrul Comisiei Paritare în

susținerea obiectivelor așteptate de puterile locale.

În calitate sa de platformă națională dedicată reformei puterilor locale și regionale, Coaliția își propune să livreze propuneri și expertiză de calitate autorităților centrale, să creeze consens asupra priorităților reformei, mobilizând toți actorii locali și naționali în acest proces complex.

Pentru mai multe detalii, contactați autorul studiului:
Viorel Pîrvan, GSM: 069173834, pirvanviorel30@gmail.com

Asociația

Promo-LEX

împlinește, astăzi, 20 de ani de la fondare

19 iulie 2002 este ziua în care a fost fondată Asociația Promo-LEX. Aniversând 20 de ani, am decis să ne amintim ce a însemnat pentru Republica Moldova activitatea Asociației Promo-LEX și care au fost cele mai importante realizări.

Astfel, pe parcursul ultimelor 20 de zile am selectat și publicat retrospectiva celor mai importante realizări și domenii promovate în cele două decenii.

Postările au reflectat nu doar istoria activităților Promo-LEX, ci și impactul pe care le-au avut acestea în respectarea drepturilor omului și evoluția proceselor democratice din țara noastră.

Eforturile și realizările noastre le datorăm tuturor celor care s-au dedicat și s-au implicat alături de noi, fiind la fel de bine motivați să contribuie la dezvoltarea societății și comunităților.

Totodată, am avut norocul să avem alături de noi cei mai de încredere parteneri de dezvoltare ai Republicii Moldova, care ne-au susținut și ne-au oferit de fiecare dată suportul necesar. Lista prietenilor și a partenerilor Promo-LEX este, la fel, una foarte mare și acest lucru demonstrează că Asociația și-a păstrat valorile, și-a respectat misiunea și

îndeplinit obiectivele, obținând încrederea și aprecierea acestora.

Problema drepturilor omului și dezvoltării democratice sunt, în continuare, foarte actuale pentru Republica Moldova și, totodată, indispensabile procesului de integrare europeană. În acest context, rămânem aici pentru a oferi asistența necesară, pentru a transmite experiența, a apăra și monitoriza procesele din țară, pentru a contribui la dezvoltarea unei societăți libere, incluzive, lipsită de violență și conflicte.

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?! Monitorizarea civică a ședinței plenare a Legislativului din 14-15 iulie curent

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!

**Doar 1 proiect
din cele 45
incluse în
ordinea de zi a
fost din partea
opozității**

Biroul permanent al Parlamentului **nu a respectat prioritatea propunerilor opoziției parlamentare** la întocmirea ordinii de zi pentru ședința din 14 iulie 2022, deși Regulamentul Legislativului prevede aceasta pentru fiecare a șasea săptămână, de la începerea sesiunii curente.

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Biroul permanent al Parlamentului nu a respectat prioritatea propunerilor opoziției parlamentare la întocmirea ordinii de zi pentru ședința din 14 iulie 2022, deși Regulamentul Legislativului prevede aceasta pentru fiecare a șasea săptămână, de la începerea sesiunii curente. Constatarea aparține Asociației Promo-LEX care a monitorizat, în cadrul campaniei **#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!**, ședința plenară, din zilele de 14-15 iulie 2022.

Astfel, ordinea de zi pentru ședința plenară a prevăzut dezbaterile a 45 de proiecte, dintre care doar un proiect de hotărâre, cu privire la declararea vacanței unui mandat de deputat, a fost acceptat din partea opoziției. Amintim că, în prezent, există cel puțin 58 de proiecte de legi, cu statut de examinare, înregistrate în legislatura curentă de deputații opoziției parlamentare.

41 din cele 45 proiecte, incluse pe ordinea de zi, au fost examinate și votate, în cele două zile. În cazul ultimei ședințe plenare s-a menținut tendința de a examina, în regim prioritar, un număr mare de proiecte. Cel puțin 20 din cele 41 de proiecte au fost examinate în regim prioritar. În cazul a cel puțin 11 proiecte de acte normative majoritatea

parlamentară și opoziția au votat, în mare parte, în spirit de consens. Proiectele se refereau la aprobarea sau ratificarea acordurilor (3 proiecte), modificarea unor acte normative din domeniile protecție socială, justiție și economie (6) și demisia/încetarea mandatului unui deputat (2).

A fost afectată transparența decizională în cazul a 26 de proiecte votate, ceea ce constituie 63%. Astfel, nu a fost publicat un proiect de hotărâre, raportul comisiei permanente sesizate în fond în cazul a 17 proiecte de acte normative, iar în 6 cazuri dintre acestea lipsea și coraportul comisiei. De asemenea, în cazul a 16 proiecte nu au fost publicate alte acte aferente, precum expertiza anticorupție (1); avizul Guvernului (1); avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului (6); avizele comisiilor permanente (7); Sinteza recomandărilor, obiecțiilor și amendamentelor, inclusiv ca urmare a consultărilor publice (7); versiunea proiectului de lege înainte de votarea în a doua lectură (2); avizele altor entități (5); expertiza de compatibilitate a Centrului de armonizare a legislației (2); analiza impactului de reglementare (1); raportul Comisiei de anchetă (1).

Nu a fost respectat termenul pentru prezentarea recomandărilor părților interesate în cazul a 14 proiecte de legi, înaintate de Guvern și Președinta țării. În cazul a 16 proiecte votate a fost restricționat dreptul deputaților, comisiilor permanente și fracțiunilor parlamentare de depunere a amendamentelor în termenul de 10 zile de la data aprobării proiectului în primă lectură sau în termenul de cel mult 30 de zile după primirea proiectului.

Proiectele de lege nr. 308 și nr.309 din 14.07.2022, a căror autoare este șefa statutului, au fost examinate și votate în două lecturi, în cel mai scurt termen – în două zile calendaristice, iar proiectul nr. 26 din 02.02.2022 pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova a fost supus dezbaterii și votării, în două lecturi, în cel mai lung termen

– în 162 de zile, autoare fiind, la fel, Președinta țării.

Și la ședința din săptămâna trecută s-a menținut practica deputaților de a nu participa la procedura de votare. Chiar dacă la începutul ședinței din 14 iulie și-au înregistrat prezența 87 de deputați și respectiv, 15 iulie – 73 deputați, la procedura de vot au luat parte (prin exprimarea opțiunilor Pentru, Contra, Nu a votat), pentru diferite proiecte, între 52 și 82 de deputați.

Prima zi a ședinței plenare a durat circa 7,5 ore și cea de-a doua – circa 8,5 ore, cu câte o pauză de o oră.

Cea mai lungă dezbatere a fost la prezentarea raportului Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului – circa 2 ore, iar cele mai scurte dezbateri au fost asupra proiectelor de lege cu nr. 269, nr. 270, nr. 274, nr. 275 și nr. 285, care au durat între 1 și 3 minute.

*Amintim că, Asociația Promo-LEX a lansat campania **#101. Parlamentul lucrează pentru tine?! prin care își propune să realizeze un șir de activități de monitorizare și informare despre activitatea Legislativului. O primă activitate publică realizată este cea de monitorizare și comunicare periodică despre modul de organizare și desfășurare a ședințelor plenare ale Parlamentului.***

În perioada anilor 2021–2025, activitatea Parlamentului Republicii Moldova este supusă unei monitorizări exhaustive în cadrul Programului "Democrație, Transparență și Responsabilitate". Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni.

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare Asociația Promo-LEX

GSM: 079454344; presa@promolex.md

Actualul sistem de taxe locale din Republica Moldova nu mai poate îndeplini funcția de consolidare a autonomiei financiare, studiu

Un [studiu](#) recent, care analizează veniturile colectate din taxele locale, susține că actualul sistem nu mai poate servi funcției de consolidare a autonomiei financiare. Studiul,

scris de expertul IDIS, Veaceslav Ioniță, și prezentat în cadrul proiectului „Evaluarea Statutului Democrației Locale în Moldova”, susținut de NED, se înscrie în strategia de acțiuni a Coaliției pentru Descentralizare, constituită de CALM (Congresul Autorităților Locale din Moldova), IDIS (Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale) și Asociația Promo-LEX.

Autorul documentului demonstrează că veniturile colectate din taxele locale au stagnat permanent în ultimul deceniu. Astfel, acestea au crescut doar cu 11,8% (de la 476 în 2014 la 532 de milioane de lei în 2020), în timp ce veniturile bugetului public național au crescut cu 50% în aceeași perioadă de timp. Taxele locale nu sunt indexate anual, iar principalii plătitori ai taxelor locale sunt agenții economici. Doar în municipiul Chișinău taxele locale au crescut cu 1,4% anual în ultimii 8 ani, dar această creștere nu acoperă nici măcar rata oficială a inflației. În mod paradoxal, populația locală, beneficiarul de bază al serviciilor prestate de către autoritățile locale aproape nu contribuie cu nimic la formarea bugetului.

Concluzia studiului este că actualul sistem de taxe locale este depășit moral, nu mai răspunde așteptărilor autorităților publice locale și contrastează vizibil cu obligațiile luate de către Republica Moldova în raport cu Consiliul European. Astfel, studiul demonstrează că toate taxele locale acoperă numai 2,8% din volumul total al cheltuielilor bugetelor locale, iar cota lor scade an de an, menținând o dependență dramatică a administrației publice locale față de Ministerul Finanțelor. Taxele locale sunt extrem de prost aplicate – o singură taxă asigură mai mult de 50% din totalul veniturilor colectate, iar restul sunt doar formale. Municipiul Chișinău colectează peste 50% din volumul tuturor taxelor locale (350 din 670 de milioane de lei), arătând lipsa de fiabilitate a sistemului actual de taxe locale.

Totodată, autorul analizează câteva taxe locale, susținând

potențialul lor considerabil, dacă autoritățile locale s-ar bucura de mai multă autonomie funcțională și nu ar fi ținute în chingi de reglementări centraliste. Acestea sunt – taxa de parcare, taxa de salubritate, taxa pentru dezvoltare, taxa pentru iluminatul public – și propune o serie de măsuri pentru a îmbunătăți baza fiscală a puterilor locale în Republica Moldova.

Studiul deschide seria de acțiuni lansate de către IDIS „Viitorul!” și partenerii săi în cadrul Coaliției pentru Descentralizare în Republica Moldova. Operând în calitate de platformă națională consacrată pentru comunicare și consultarea opțiunilor acestei reforme, Coaliția își propune să creeze consens asupra priorităților reformei, mobilizând toți actorii locali și naționali, oferindu-și expertiza, viziunile și experiența sa în acest proces complex.

Un vehicul important al Coaliției pentru descentralizare ține de Comisia Paritară pe care actualul guvern intenționează să o re-activeze în cel mai scurt timp. Accelerarea descentralizării și autonomia locală efectivă este o prioritate cel puțin la fel de importantă în procesul de aderare la UE ca și reforma justiției, combaterea corupției și reformele economice.

Pentru mai multe detalii, contactați autorul studiului:

Veaceslav Ioniță, doctor în economie

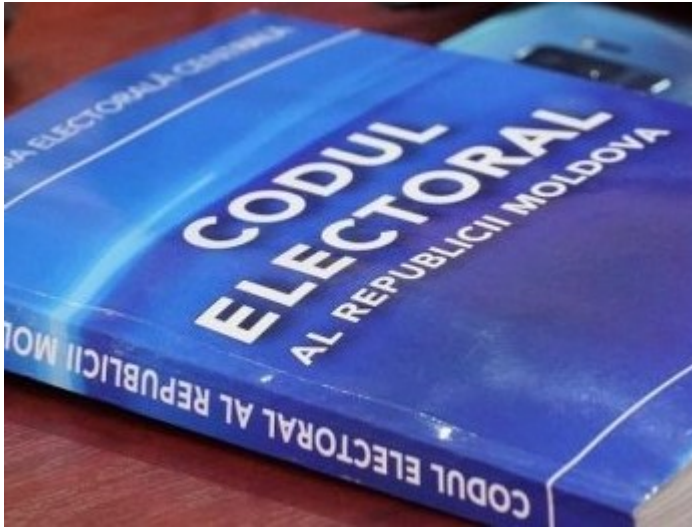
GSM: 069134567, veaceslav.ionita@gmail.com

Promo - LEX salută înregistrarea în Parlament a proiectului noului Cod electoral

Asociația Promo-LEX salută înregistrarea în Parlament a proiectului noului Cod electoral al Republicii Moldova. Reiterăm importanța modernizării cadrului legislativ electoral și cel conex, în conformitate cu bunele practici internaționale în domeniu.

Apreciam inițiativa și contribuția semnificativă a Comisiei Electorale Centrale (CEC) în elaborarea și prezentarea celor 246 de articole cuprinse în 15 capitole și 7 titluri din proiectul noului Cod electoral.

Menționăm că, la etapa de elaborare a proiectului, experții Promo-LEX au prezentat pe platforma CEC, peste 260 de propuneri de îmbunătățire. Circa 40% din acestea au fost acceptate, integral sau parțial, fiind incluse în proiect.

Promo-LEX se va implica, în continuare, în procesul de îmbunătățire a proiectului și pledează pentru adoptarea acestuia de o manieră transparentă și incluzivă. Încurajăm partidele politice, organizațiile societății civile și alți actori interesați să se implice în procesul de consultare a proiectului noului [Cod electoral](#), dar și a [legislației conexe](#) pe platforma parlamentară.

Totodată, subliniem importanța atingerii unui consens larg în societate cu privire la modificările fundamentale din proiect, dar și necesitatea consultării opiniei Comisiei de la Veneția.

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare Asociația Promo-LEX

GSM: 079454344; presa@promolex.md

Respectarea drepturilor omului în timpul conflictelor armate

[#BunDeAscultat](#)

De ce respectarea drepturilor omului este importantă, inclusiv în perioada conflictelor armate?

Cine și cum poate asigura protejarea acestora?

[#FiiCuOchiiPeNoi!](#) Vadim Vieru , avocat și director de program în cadrul Asociației Promo-LEX, îți răspunde la aceste întrebări.

Acest material video a fost realizat de Asociația Promo-LEX cu suportul Institutului Suedez și Universitatea Lund (Lund University).

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?! Monitorizarea civică a ședinței plenare a

Legislativului din 7 iulie curent

Biroul permanent al Parlamentului nu a respectat procedura de întocmire a proiectului ordinii de zi a ședinței plenare din 7 iulie 2022, iar 53% din proiectele aprobate au fost examinate, în mod prioritar, la solicitarea Guvernului și a șefei statului. Constatările aparțin Asociației Promo-LEX care monitorizează, săptămânal, organizarea și desfășurarea ședințelor plenare ale Legislativului, în cadrul campaniei **#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!**

Potrivit monitorizării Promo-LEX, proiectul ordinii de zi a ședinței plenare din săptămâna curentă a fost întocmit în seara zilei de 6 iulie 2022 (ora 17.00) și aprobat pentru următoarele două săptămâni, în cadrul ședinței plenare din 7 iulie 2022. Conform Regulamentului Parlamentului, Biroul permanent întocmește proiectul ordinii de zi în prima jumătate a săptămânii premergătoare perioadei pentru care se aprobă. Totodată, acesta este aprobat de Parlament în ultima zi din săptămâna de lucru care precedă perioada pentru care a fost întocmit, iar ordinea de zi aprobată se plasează pe pagina web oficială a instituției și se înmânează deputaților la începutul săptămânii de lucru. Din aceste considerente, ordinea de zi a ședinței plenare din 7 iulie curent, urma să fie publicată luni, 4 iulie 2022.

La ședința din săptămâna curentă, Parlamentul a examinat 19 proiecte din cele 29 incluse pe ordinea de zi. 10 din 19 proiecte votate, au fost examinate, în mod prioritar, la solicitarea Guvernului și a Președintei Republicii Moldova. În opinia Promo-LEX, examinarea a peste 50 la sută din proiecte, în mod prioritar, pune la îndoială necesitatea adoptării acestora fără respectarea etapelor procedurii legislative și a

celor de transparență decizională.

În cazul a 12 proiecte votate, ceea ce constituie 63%, transparența decizională nu a fost respectată. Dintre acestea, 6 proiecte au fost examinate în regim prioritar.

Transparența a fost afectată prin nepublicarea raportului comisiei sesizate în fond pentru 4 proiecte, inclusiv pentru un proiect lipsea și coraportul comisiei. Pentru un proiect de lege, votat în lectura a doua, nu a fost publicat avizul Guvernului, iar în cazul a 2 proiecte nu au fost publicate avizele autorităților a căror competență are tangență directă sau indirectă cu acestea. De asemenea, nu a fost respectat termenul de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor părților interesate în cazul a opt proiecte de legi. În cazul proiectului nr. 150/2022 a fost restricționat dreptul deputaților, comisiilor permanente și fracțiunilor parlamentare de depunere a amendamentelor în termenul de 10 zile de la data aprobării proiectului în primă lectură.

Proiectul de lege nr. 219 din 02.06.2022, al cărui autor este Guvernul, a fost examinat și votat în două lecturi, în cel mai scurt termen – în 35 de zile, iar proiectul 399/2022, înaintat de către un grup de deputați PAS, a fost supus dezbaterii și votării, în două lecturi, în cel mai lung termen – după 204 zile.

Și la ședința din săptămâna curentă s-a menținut tendința deputaților de a nu participa la procedura de votare. Chiar dacă la începutul ședinței și-au înregistrat prezența 85 de deputați, la procedura de vot au luat parte (prin exprimarea opțiunilor Pentru, Contra, Nu a votat), pentru diferite proiecte, între 60 și 76 de deputați.

Ședința plenară din 7 iulie 2022 a durat circa 7 ore, cu o pauză de 1,15 ore. Cele mai lungi dezbateri au fost asupra proiectelor pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Republica Moldova și UE privind asistența

macrofinanțiară pentru țara noastră și pentru ratificarea Contractului de credit cu Agenția Franceză pentru Dezvoltare – circa 1 oră de dezbateri pentru fiecare proiect. Între 2 și 6 minute s-au examinat proiectele de lege cu nr. 273, nr. 37 și nr. 150.

*Amintim că, Asociația Promo-LEX a lansat campania #101. **Parlamentul lucrează pentru tine?!** prin care își propune să realizeze un șir de activități de monitorizare și informare despre activitatea Legislativului. O primă activitate publică realizată este cea de monitorizare și comunicare periodică despre modul de organizare și desfășurare a ședințelor plenare ale Parlamentului.*

În perioada anilor 2021–2025, activitatea Parlamentului Republicii Moldova este supusă unei monitorizări exhaustive în cadrul Programului "Democrație, Transparență și Responsabilitate". Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni.

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare Asociația Promo-LEX

GSM: 079454344; presa@promolex.md

Adoptarea

Raportului

Evaluării Periodice Universale (EPU) a Republicii Moldova

Consiliul ONU pentru Drepturile Omului
A 50-a Sesiune Regulată,
Adoptarea Raportului Evaluării Periodice Universale (EPU) a
Republicii Moldova
4 Iulie 2022

La data de 4 iulie 2022, la Oficiul Națiunilor Unite din Geneva a avut loc a 50-a sesiune a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului #HRC50, la care a fost adoptat Raportul Evaluării Periodice Universale (EPU) a Republicii Moldova. Raportul conține o serie de recomandări importante susținute de Guvernul de la Chișinău.

În cadrul sesiunii, Federația Internațională pentru Drepturile

Omului (FIDH) și Promo-LEX, membră a acestei organizații, au intervenit cu un discurs comun, susținut de avocata Nicoleta Hriplivii. În discursul său, avocata a abordat o serie de probleme, care trebuie soluționate până la următorul ciclu al Evaluării Periodice Universale a Republicii Moldova. În special, a fost atrasă atenția asupra următoarelor aspecte:

- Problema supraaglomerării instituțiilor penitenciare, limitarea accesului la asistență medicală, eșecul autorităților de a garanta respectarea principiului echivalenței asistenței medicale și insuficiența resurselor umane în cadrul sistemului penitenciar;
- Problema măsurilor punitive împotriva consumatorilor de droguri, lipsa alternativelor pentru condamnare sau pedeapsă pentru infracțiunile asociate consumului de droguri;
- Problema formulării generale a recomandărilor de către Statele membre ale Consiliului, care complică implementarea și monitorizarea recomandărilor. În acest context, s-a făcut apel către Statele Membre să formuleze, pe viitor, recomandări de tip SMART, în vederea eficientizării procesului de implementare ale acestora.

Anterior, Promo-LEX în parteneriat cu alte organizații ale societății civile naționale și internaționale, a elaborat și expediat către Biroul Națiunilor Unite al Oficiului Înaltului Comisariat pentru Drepturile Omului în Geneva (OHCHR) 7 rapoarte pe diverse subiecte, cu constatări și recomandări formulate în vederea îmbunătățirii situației drepturilor omului în Republica Moldova.

Rapoartele relevă cele mai importante probleme sistemice și conțin recomandări pentru următoarele domenii:

- Situația drepturilor omului în regiunea Transnistreană a Republicii Moldova;
- Tortura și rele tratamente în Republica Moldova;

- Discursul de ură și incitare la discriminare în Republica Moldova;
- Situația femeilor consumatoare de droguri, lucrătoarele sexului comercial și disponibilitatea tratamentului dependenței de droguri în Republica Moldova;
- Legile și politicile anti-drog și impactul acestora în privința drepturilor omului: măsurile punitive împotriva consumatorilor de droguri în Republica Moldova, alternativele la condamnare sau pedeapsă pentru infracțiunile asociate consumului de droguri;
- Violența în familie și violența sexuală în Republica Moldova;
- Tratamentul inuman și degradant;

-Mai multe informații despre Evaluare Periodică Universală a Republicii Moldova ciclu III, găsiți aici: <https://bit.ly/3pyR7iJ>

-Rapoartele elaborate de Promo-LEX, în parteneriat cu alte organizații, pot fi accesate aici: <https://bit.ly/3bSevEz>

→ Discursul comun al FIDH și Promo-LEX poate fi accesat [aici](#).

#101. Parlamentul lucrează pentru tine?! Monitorizarea civică a ședinței plenare a Legislativului din 1 iulie

2022

10 din cele 15 proiecte examinate, în cadrul ședinței plenare a Parlamentului din 01.07.2022, au fost incluse în ordinea de zi la începutul ședinței, comparativ, cu doar cinci stabilite anterior de Biroul permanent. Constatările aparțin Asociației Promo-LEX care monitorizează, săptămânal, organizarea și desfășurarea ședințelor plenare ale Legislativului, în cadrul campaniei **#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!**

Toate 10 propuneri ale fracțiunii majoritare de completare a ordinii de zi au fost acceptate, iar alte patru înaintate de opoziție au fost respinse. Autorii celor 15 proiecte examinate și votate au fost doar deputații din majoritatea parlamentară și Guvernul. 5 proiecte din domeniul social au fost votate, în consens, de către parlamentarii din opoziție și fracțiunea majoritară. Moțiunea simplă asupra politicilor Ministerului Finanțelor, înaintată de opoziție, a fost respinsă.

Transparența decizională a fost afectată în cazul a 8 proiecte votate, ceea ce constituie 53%. În ziua examinării acestora, pe pagina web oficială a Parlamentului nu erau publicate textele a trei proiecte, actele aferente, inclusiv, raportul comisiei sesizate în fond, sinteza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor înaintate pentru șase proiecte. De asemenea, nu a fost respectat termenul de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor părților interesate în cazul a două proiecte de legi. Tot în aceste două cazuri, nu a fost publicată pe pagina web vreo informație despre regimul de urgență sau modul prioritar de examinare.

În cazul proiectului nr. 173/2022 a fost restricționat dreptul deputaților, comisiilor permanente și fracțiunilor parlamentare de depunere a amendamentelor în termenul de 10

zile de la data aprobării proiectului în primă lectură.

Un proiect, al cărui autor este Guvernul, a fost examinat și votat în două lecturi, în cel mai scurt termen – în 44 de zile, iar un alt proiect, înaintat de către un deputat, a fost supus dezbaterii și votării, în prima lectură, abia după 409 zile calendaristice.

La începutul ședinței, și-au înregistrat prezența 84 de deputați, iar la procedura de vot (prin exprimarea opțiunilor *Pentru, Contra, Nu a votat*) au luat parte, pentru diferite proiecte, între 56 și 73 de deputați. Această situație, când nu toți parlamentarii înregistrați la ședință, participă la procedura de vot, se menține pe parcursul ultimelor săptămâni monitorizate de Promo-LEX.

Ședința plenară din 1 iulie 2022 a durat 8,5 ore, cu o pauză de peste o oră. Cea mai lungă dezbateri a fost asupra Moțiunii simple asupra politicilor Ministerului Finanțelor – circa 2,5 ore. Cele mai scurte dezbateri, care au durat circa 5 minute au fost asupra proiectului care a modificat Legea fondului de susținere a populației și Legea cu privire la serviciile sociale.

Parlamentul a audiat, în cadrul ședinței din 1 iulie 2022, Raportul de activitate al Autorității Naționale de Integritate pentru anul 2021, exercitând astfel funcția de control parlamentar.

*Amintim că, Asociația Promo-LEX a lansat campania **#101. Parlamentul lucrează pentru tine?!** prin care își propune să realizeze un șir de activități de monitorizare și informare despre activitatea Legislativului. O primă activitate publică realizată este cea de monitorizare și comunicare periodică despre modul de organizare și desfășurare a ședințelor plenare ale Parlamentului.*

În perioada anilor 2021–2025, activitatea Parlamentului Republicii Moldova este supusă unei monitorizări exhaustive în

cadrul Programului "Democrație, Transparență și Responsabilitate". Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni.

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare, Asociația Promo-LEX

GSM: 079454344; presa@promolex.md

Constataările finale ale Misiunii Promo-LEX de observare a alegerilor locale noi din 29 mai (12 iunie) 2022

Asociația Promo-LEX a prezentat [RAPORTUL](#) final privind monitorizarea alegerilor locale noi din 29 mai (12 iunie) 2022. În cadrul scrutinului au fost aleși primarii în opt localități și consiliul local în alte două. Acestea au fost primele alegeri organizate, fără restricții pandemice, după anul 2020.

Documentul reiterează deficiențele existente în legislația națională cu privire la organizarea alegerilor locale noi, semnalate și la acest scrutin. Acestea se referă la

incertitudinea privind durata perioadei electorale și organizarea alegerilor în perioada stării de urgență prin aplicarea unei norme derogatorii de la legea organică. Suplimentar, Legislativul a modificat legislația electorală în perioada scrutinului, când consiliile de circumscripție erau deja constituite și perioada de desemnare a candidaților era începută.

Potrivit constatărilor, Comisia Electorală Centrală a organizat eficient alegerile locale noi. În același timp, componența organelor electorale inferioare rămâne a fi dezechilibrată din perspectiva de gen. Numărul femeilor în consiliile electorale ale circumscripției au constituit 85% și în birourile electorale – 88%. Circa 50 la sută dintre sediile acestora erau inaccesibile pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

Din 56 de partide cu drept de desemnare a candidaților, la alegeri au participat 10 formațiuni politice. Pentru funcția de primar partidele au desemnat 23 de candidați: Partidul Acțiune și Solidaritate (6); Blocul electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (5); Partidul Liberal Democrat din Moldova și Partidul Politic „Șor” câte 3; Platforma Demnitate și Adevăr (2); iar Partidul Nostru, Partidul Democrat din Moldova, Partidul Liberal și Partidul Puterea Oamenilor – câte unul. Alți 7 (23%) candidați au concurat independent. Doar 20% din totalul candidaților înregistrați au fost femei.

Campania electorală a fost marcată și de utilizarea publicității electorale contrar prevederilor legale: cel puțin 2 cazuri de distribuire a materialelor fără date tipografice (denumirea concurentului, data tipăririi, tirajul materialului etc.) și cel puțin 2 cazuri de plasare neautorizată, pe piloni, a publicității. Totodată, mesajele de campanie ale concurenților s-au axat pe problemele localităților și soluțiile propuse pentru acestea.

În urma monitorizării civice a finanțării campaniei

electorale, Promo-LEX a estimat un quantum de cel puțin 51.551 de lei ca fiind nedeclarați de 9 concurenți. Cele mai mari sume estimate ca nedeclarate vizează Partidul Politic „Șor” (58%); Partidul Acțiune și Solidaritate (27%) și Blocul electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (6%). Potrivit estimărilor, Partidul Politic „Șor” a efectuat cheltuieli de campanie care par să fi depășit plafonul limită stabilit de CEC cu peste 10 mii de lei.

În ziua alegerilor, secțiunile de votare s-au deschis și închis regulamentar. Votarea, în general, a fost organizată eficient și s-a desfășurat liniștit. Observatorii au raportat 6 incidente, toate fiind în turul întâi. Numărarea voturilor a fost rapidă și calmă, în același timp, au fost raportate cazuri de ignorare de către membrii biroului electoral a normei cu privire la obligativitatea prezentării buletinului de vot la numărare doar de către un singur membru.

Numărarea în paralel, efectuată de Promo-LEX, a confirmat rezultatele prezentate de organele electorale. Din primul tur (29 mai 2022), au fost aleși primari în cinci localități, respectiv trei primari au fost aleși în turul doi (12 iunie 2022). Confirmarea legalității alegerilor și validarea mandatelor primarilor și consilierilor au avut loc în termene de 1-5 zile din ziua alegerilor.

Raportul de monitorizare Promo-LEX conține la final un șir de recomandări pentru îmbunătățirea legislației și a practicilor din domeniu, adresate Parlamentului, Comisiei Electorale Centrale și altor actori implicați în procesele electorale

Misiunea de observare a alegerilor locale noi din 29 mai (12 iunie) curent este a 23-a organizată de Asociația Promo-LEX. În total, începând cu anul 2009, Promo-LEX a implicat în monitorizarea alegerilor peste 16 400 de observatori naționali. Această misiune de observare a avut loc cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională ([USAID](#)).

Pentru informații suplimentare:

Elena Căpățînă, comunicatoare, Asociația Promo-LEX

Tel: 079454344; presa@promolex.md